

ዋዕሮ ኤርትራ፡ ወ/ሮ ጉዐይ።

ብደብረ

ቀዳማይ ክፋል

አብ ፍራንክፈርት ጀርመን፡ ሓደ አገዳሲ ዝኾነ ናይ ደለይቲ ፍትሕ ናይ ይኣክል አኼባ ነይሩ። አብ'ዚ አኼባ እዚ ሓንቲ ወ/ሮ ጉዐይ ትበሃል ኤርትራዊት ኣደ ተሳቲፋ ነይራ። ወይዘሮ ጉዐይ፡ ምዕሩግ ከዳን ሃገር ሽፎን ምስ ነጻልኡ ተኸዲና ርእሳ ብወርቂ ተሰላሊማ ነበረት። አብቲ ዘለዋ ግርማ ሞንስ ተወሳኺ ግርማ ከአ ኣልበሳ። አብ መድረኽ ወጺኦ ናይ ይኣክል መልእኽቲ አብ ዘመሓላለፈትሉ እዋን፡ እተን ካብ ኣፋ ይወጹ ዝነበሩ ቃላት ሓሲባ ተዳልያ ዘይኮነስ ትዛረቦም ዝነበሩ ቃላት ካብ ማዕመቓ ልቧ ዝፈልፈሉ፡ ፈንጢሩም ዝወጹ 'ዮም ነይሮም። እቶም ቃላት፡ ቅንዕነት፡ ሓይሊን፡ ገርህነቷን የንጸባርቁ ነበሩ። ከምኡ ስለዝነበሩ ከአ ይመስለኒ ናይ ብዙሓት ሰባት ቀልቢ አብ ዩ ቱዩብ ዝሰሓበት። ኣነ ብወገይ ደጋጊመ ሰሚዐያ። ደጋጊመ ከሰምዓ ከለኹ እዛ ናይ ሱዳን **ኑቢያን ንግስቲ** ኢሎም ዝሰመይዋ፡ ኣላላ ሳላላ ትበሃል፡ ነቲ ኣንጻር ፕረሲደንት ሶማር ኣልበሽር ዝግበር ዝነበረ ለውጢ ትመርሖ ዝነበረት ጓል ኣንስተይቲ እየ ዝዝኸር ዝነበርኩ። ልበይ ከአ ብተስፋ ተመልኦ። ንሕናም ደቂስን ሃልየን እምበር ኣሸሓት ዋዕሮ ኤርትራውያን ኔራናን ኣለዋናን። አብዚ ቃልሲ ብንጥፈት ክቃለሳ ዝጸንሓ ንበዓል ኤልሳ ጭሩም፡ ሰላም ኪዳነ፡ ኣበባ ተስፋ-ገርጊሽ፡ ኣክቲቪስት ሳልዋ ኑር ወ.ዘ.ተ. እንቋዕ ሓጎስኩን፡ ሓንቲ ደፋር ሓያል ዋዕሮ ተሓዊሳትኩን ክብለን እፈቱ። እቲ ዝነበረ ሃዋሁ ምሉእ ብሙሉእ ክገልጽ ዝኸእል ኣይመስለንን። ወ/ሮ ጉዐይ ንዓኺ ዝገልጽ ክህሎት የብለይን። ግን ከአ ናይ ዓቕመይ ክፍትን ኢላ እየ ዝጭሕትር ዘለኹ። ኣይትሓዝለይ።

ናብ ወ/ሮ ጉዐይ ከምለስ፡ ብሓንቲ ኢዳ ማይክራፎን በቲ ሓደ ኢዳ ሓንሳእ ወገቧ ደጊፋ፡ ሓንሳእ ናብቲ ሕዝቢ እንዳወናጩፈትን እንዳ ኣመልከተትን፡ ሙሉእ ብሙሉእ ገጹ ናብ ህዝቢ ጌራ፡ **“አብ 'ዚ እርእየኩም ዘለኹ፡ ኣበይ ደኣ ኣለዎ ኣንስትዮ?”** ክትብል እያ ብሓያል ቃና ዘለዎ ዘሰንበድ ቃል ዘረበኣ ዝፈለመቶ፡ ዓይኒ ተሳተፍቲ ብምሉእ ቋሕ ኢሎም ናብኣ ጠሚቶም። ገለኣም ከአ ሚስጢሮም ዘቃለሓትሎም ይመስል ኣፎም ከፊቶም ነበሩ። ድሕሪ ምግራም፡ ምስንባድን ምዕዝምዛምን፡ ጣቂዒት 'የ ሲዒቡ። ሰላም ኪዳነ ሓፍ ኮፍ ብዝመስል ምንቅስቃስ ንዝዊሕ ጊዜ ኣጣቂዓ፡ **“ኣንስትዮም ኣበይ ኣለዋ፡ መሓዝትኩም ኣበይ ኣለዋ፡ የዕርኽትኩም ኣበይ ኣለዋ፡ ኩሉኹም የዕረኹት ኣለዎኹም። **ብዘይ ሰበይቲ ዝሓድር ሰብኣይ የለን።**”** ክትብል ኢዳ ናብቶም ተኣከብቲ እንዳመልከተት ነቲ ሓቂ ኣርጊጻ 'ያ ነገራቶም። ብፍላይ ኣንስትዮም ኣበይ ኣለዎ ትብል ሓረግ፡ ኣስሚራትለን እያ። ኣግራሞት ናይ ተጋባእቲ ብምዕዝምዛም ድምጺ ይስማዕ ነይሩ። ድሕሪኡ ጠርበሽበሽ ጣቕዒት ከአ ሲዒቡ። ከም እቲ አብ እቲ ዩ ትዩብ ዝረኣ ዝነበረ፡ **ምልኦት ጉባኤ** ተኣከብቲ ምሉእ ኣይነበረን። ከም እቲ ዝድለ ተሳተፍቲ ደቂ ኣንስትዮ ኣይነበራን። አብቲ ኣኼባ ዝነበሩ ዝበዝሑ ሰብኡትን መንእሰያትን ኣወዳትን እዮም ነይሮም ማለት እዩ። ቀጻላ ሰፍ ዘይብል ዳንጉላ መልእኽቲ እያ ሰው ኣቢላቶ። **“ንኢሳይያስ ኣፈወርቂ ኣይትጽረፍዎ። ናቱ ይገብር ኣሎ፡ ስርሑ።”** በለት ህድእ ኢላ። ኢሳይያስ ጥፍኣት እንተኮይኑ ስርሑ፡ ነጢፉ፡ ሰላሕ ኢሉ የጥፍእ ኣሎ። ንሕና ግን ናትና ኣይገበርናን፤ ደቂስና ጸኒሕናን ኣሎናን፤ ኣይነቅሓንናን ወይ ከአ ፈሊጥና ኣስቂጥና ኣሎና፡ ዝብል መልእኽቲ ኣመሓላለፋ። ህዝቢ፡ **“ኣበይ ነይራ፡ በየን ደኣ በሪቃ።”** ዝብል ይመስል አብ ነንሕድሕዱ ምጥምማት ኣትዩ። ሰላም ኪዳነ፡ ፊቷ በሪሁ ፍልቕልቕ ኢላ ብዘይምቁራጽ ተጣቕዕ ነይራ።

ወ/ሮ ጉዐይ ድሕሪ ባይታኣ ብምግላጽ፡ ህዝቢ ኤርትራ አብ ሰለስተ ክፋል ከምተከፋፈለ ገለጸ። ከምዚ ደቂ ኣስመራ ዝብልዎ ሓቀኛ ህዝቢ፡ ድጽናጽኖ ህዝብን ጸማም ህዝብን። ጸማም ህዝቢ ፈሊጡ ይኹን ከይፈለጠ ንስርዓት ኢሳይያስ ዝድግፍ፡ ድጽናጽኖ ህዝቢ ከአ ካብትን ካብዝን ዘይብሉ አብ ጠልጠል ዘሎ ክኸውን ከሎ እቲ ሓቀኛ ህዝቢ ዝበሃል ከአ ነገራት ብስሩ ዝተረድኦን ሓገር ገዲፉ ዝተሰደን እዩ። ንሳ አብ ዝሓለፈ ታሪኻ ኣብቶም ጸማማትን ድጽናጽኖም መደብ እያ ኣቀሚጣታ። እሷ፡ **“ኣነ ንባዕለይ ደጋፊት ኣይነበርኩን፡ ተቃዋሚትም ኣይነበርኩን። መንግስተይ ኣሚኒ ግን እነብር ነይረ። ንምንታይ ኤርትራዊት እየ።”** ትብል። ኤርትራዊት ብምዃና ዘይቅየር ትማሊ፡ ሎሚን ጽባሕን ሕብንቲ 'ያ። ኤርትራዊት ብምዃና ሰኽፍ ዝብላ ነገር የብላን።

ብዙሕ ህዝቢ ንመንግስቲ ብፍላይ ከአ አብ ኢሳይያስ አብ መለኮታዊ ደረጃ ዝበጽሖ እምነት ስለዘሕደረ እዩ ነይሩ እቲ ጌጋ። ህዝቢ ከም ወ/ሮ ጉዐይ ብምእማኑ ከም ጸማም ተሓሲቡ። ወ/ሮ ጉዐይ ኣሚና ኩሉ ሃገራዊ ጉዳያት ንመንግስቲ ገዲፋ አብ ናብራኣ ኣተኪራ አብ ምዕባይ ደቃ ተዋፊራ። ከንዲ ፍረ ኣድሪ ትኹን እውን ምጥርጣር ኣይነበራን። ናታ ዝኾነ መንግስቲ አብ ዓዲ ከሎ መን ከምዚ ሕጂ ተረኺቡ ዘሎ ሕማቕ ክገብር ኢሉ ክጥርጥር ይኸእል። እቶም መራሕቲ የሕዋትካን ደቅኻን ከመይ ኢሉ ይጠርጠር። **“ዝእመንካዩ ኣይጥለምካ”** ይብሉ ኣበው። **“ከምህዝበይ ኣድሚጸ፤ ዓድ ዓረብ ነይረ። ድሕሪኡ አብዚ አብ ጀርመን መጺኤ ከአ አብ ደቀይ ምዕባይ ነይረ። እንታይ ይስራሕ ኣሎ። እንታይ ይግበር ኣሎ። ዓደይ እንታይ ትኸውን ኣላ ኣነ ኣይፈልጥን እየ ነይረ።”** እያ ኢላ ገርሂ ልቧ ወ/ሮ ጉዐይ። ከምተጠልመት ኣረጋጊጸ።

ሕጂ ደኣ ብምንታይ ካብ ድቃሳ ተበራበረት፤ ዲሒራ ከምዝገለጸቶ ምምጻእ ዶ/ር ኣብይ አብ ኢትዮጵያ ብዙሕ ነገር እዩ ኣግሂዱ። ምብጽጻሕ ኢሳይያስን ኣብይን አብ ኣስመራን አብ ኣዲስ አበባን፡ ኢሳይያስ አብ ከሊቲኡ ህምት ደጋጊሙ አብ ዝገበሮ መደረ **“ኣይከሰርናን፤ ገዝዝና ተመሊሱልና ኣለ”** ዝብል ወ/ሮ ጉዐይ ኣይተቀበሉቶን። ካብ ድቃሳ ከአ ኣበራቢርዋ። ነቲ ዝነበረቶ ህምት፡ **“ሓፍ (ሰፍ) ዘይብል እምኒ ኣብ ርእሰይ ጸኒሒኒ።”** ክትብል እያ ገለጸቶ። ማይ አብ እምኒ እንተኣፍሲስካዩ ወይ ነጢፋ ይምለስ ወይ ከአ ኮለል ኮለል እሉ ብላዕሊ ላዕሊ እዩ ዝፈሰስ እምበር አብ'ቲ ውሽጢ እምኒ ዘሪቁ ኣያትን'ዩ። ወ/ሮ ጉዐይ ሽው እቲ ዝሓለፈ እዋን ዝነበረ ሃዋሁ ቧዕ ኢሉ ግልጺ ኮይኑ ተራኢዋ። ምስምስ ዶባዊ ውግዕ ሓሶት ምዃኑ በሪሁላ።

ብምስምስ ውግእ ከምኡ እውን ካብኡ ብዝቀጸለ ኣይ ሰላም ኣይ ኩናት ሃዋሁ፡ ዝሃለቀ ሰብ፡ ዝተመዛበለ ህዝቢ፡ ዝጠፍእ ንብረት፡ ዝዓነወ ትሕተ ቅርጺ፡ ዝለመሰ ዓቕሚ ሰብ እንዳሃልወ እዚ ብከመይ ተረሲዑ ‘ዩ፡ ኢሳይያስ ዓው ኢሉ “**አብ ዝሓለፈ 25 ዓመታት ዋላ ሓንቲ ኣይከሰርኖ**” ክብል ደረቱ ገቲሩ መዲሩ፡ ከመይ ኢሉ ነፍሱ ጌርሉ፡ እቲ መልእኽቲ ብግልጺ ንኢትዮጵያውያን “ናይ እንቋዕ ሓጎስኩም” መልእኽቲ እዩ ነይሩ። ከም ዘረባ ኢሳይያስ ኤርትራ ኣብዘን ዝሓለፉ 25 ዓመታት ነብሳ ክትኸላኸል ኣብዘይትኸእለሉ ደረጃ ኣብጺሑያ ኣለኹ’ሞ፡ “ሃዩ ዶ/ር ኣብይ ዝተረፈ ዕማም ናባኹም ገዲፈዮ ኣለኹ።” ዝብል ነይሩ።

ንምዃኑ ንወ/ሮ ጉዕይ እንታይ ዓይነት እምኒ እዩ ጸቂጥዎ ነይሩ፡ ክሕደት ኢሳይያስ መፈረካክሲ ማሳ ኮይንዎ። ሓሲባቶ ዘይትፈልጥ ክሕደት ኢሳይያስ ካብ ዝነበረቶ ድቃስ ኣበራቢርዎ። ነቲ ኣብ ርእሲ ወ/ሮ ጉዕይ ዝጸንሐ ዝፈረካክሲ ዓቢ ሰፍ ዘይብል ማሳ ዩድልዩካ። እቲ ክሕደት ማሳ ኮይኑ ኣብ ርእሳ ዝጸንሐ ዓቢ እምኒ ፈረካክሲላ። ሰብ ብፍላይ ከኣ ሰዋኣት ካብ ገንዘብ ፎኪሶም ሪኣቶ። ገንዘብ ሊዕሊ ኤርትራዊ ከቢሩ። እቲ ገንዘብሲ ተመሊሱ እቶም ሰዋኣት ከ፡ እቶም ኣፈቀዶ በረኻ ንቡር ቀብሪ ዘይረኽቡን ድራር ባሕሪ ዝኾኑ ኤርትራዊያን ከ፡ እዚ ክሕደት ንወ/ሮ ጉዕይ ኣይተዋሓጠላን። ከም ዋዕሮ ነብሪ ኣንጢሩ ኣተሲእዎ። ሰዋኣት የሕዋተይ ንቅድሚት፡ ንብረት ባዕሉ ይፈልጥ ኢላ ነዲራ ተሲኣ።

ካልኣይ ክፋል ይቅጽል

ደብረ